

Mesinik ja seadusandlus – kas mesinik olla on uhke ja hää?

Aleksander Kilk
Eesti Mesinike Liit

Karksi-Nuia, 10.09.2011

Mesinik ja mesindus – mida kõrvalised neist võiks arvata?

- Mesinik saab hästi palju magusat mett süüa
- Mõnus looduslähedane värskes õhus töö
- Mesinikul on kerge töö – konti ei murra
- Mesilased on nii nunnud, mesinikul on palju vaba aega neid linnukesi jälgida
- Mesi on nii kallis – mesinik saab kindlasti ratsa rikkaks
- Mesindus on terviseks – mesi ja nõelravi omast käest

Teemad, mis võiks huvitada:

- Mesinduse korraldus Eestis ja EL-s, üldine seadusandlus, regulatsioonid, eeskirjad
- Mesindusseadus ja mesilaste pidamise eeskirjad ?
- Mesilate registreerimine
- Mesilaste tervis, mesilashaiguste alane seadusandlus ja veterinaarkorraldus
- Mesilased, mesinik ja taimekaitsetööd
- Mee esmatootmine ja käitlemine, toiduohutuse ja üldhügieeni nõuded (kui mett toodetakse müügi eesmärgil)
- Vajalik dokumentatsioon mee tootmisel, esmakäitlemisel, pakendamisel ja müügil (sh. registreerimine majandustegevuse registris)
- Mesi ja teised mesindussaadused – kvaliteedinõuded, pakendamine, märgistamine, turustamine
- Mahemesinduse põhimõtteid
- Mesinik - võimalikud toetused
- Mõningat põhiteavet Eesti mesindustest täna

Vabadus on tunnetatud paratamatus, mida juhivad tavad, reeglid ja seadused

Tegevusvabaduse määravad:

- 1) Tavad, traditsioonid ja harjumused (ajaloos kogukonna tasemel, aga ka perekonna sees);
- 2) Kokkulepped ja lepingud – inimeste ja gruppide vahel;
- 3) Riigi jõuga sätestatud ja kontrollitud seadused, regulatsioonid ja seadusandlikud aktid.

Seadusandluse erinevad tasemed Eestis:

- 1) **Seadused** – kõrgeim regulatsioonide tase; ülim on Põhiseadus. Riigikogu tase.
- 2) Seaduste rakenduslikud aktid on **määrused**. Vabariigi Valitsuse ja ministrite tase.
- 3) **Ametkondlikud rakenduslikud aktid**, näiteks VTA peadirektori käskkirjad.
- 4) Halduskondlikud või ametkondlikud regulatsioonid, näiteks koerte või kasside pidamise eeskirjad valdades või linnades. **Kas ka mesilaste pidamise eeskiri?**
- 5) **Standardid, tehnopeetsifikaadid** – konkreetse toote omadusi ja kvaliteedinõudeid sätestavad dokumendid, (tungivalt) soovitusliku iseloomuga; **näiteks mesi, vaha, taruvaik ...**
Head Meekäitlemise Tavad või muud nõudeid sätestavad soovitusliku jõuga juhendmaterjalid või muud juhised, nn. “pehmed” regulatsioonid.

Mesinduse valdkonnas seadusandlus Eestis ja Euroopa Liidus

Seaduse tasemel Eestis otseselt mesindust puudutavaid regulatsioone ei ole.

Varem oli mesindust juttu **Asjaõigusseaduses**, vastu võetud 9.06.1993. a seadusega, jõustunud **1.12.1993. a.**

.....

2. Jaotis. Hõivamine. § 96. Hõivamise sisu

- (1) Vallasomand tekib hõivamisega, kui isik võtab peremehetu vallasasja oma valdusse tahtega saada selle omanikuks.
- (2) Asja ei saa omandada, kui hõivamine on seadusega keelatud või valdusse võtmine rikub teise isiku õigust asi hõivata.
- (3) Asi on peremehetu, kui see ei ole veel olnud kellegi omandis või kui omanik on valduse lõpetanud omandist loobumise tahtega.
- (4) Metsloom on peremehetu, kui ta on looduslikus vabaduses

Asjaõigusseadus - varem oli tekst mesilaspere (sülemi) hõivamisest:

§ 97. Mesilaspere hõivamine – varasem tekst oli järgmine:

(1) Mesipuust lahkunud mesilaspere on peremehetu, kui omanik ei asu seda viivitamatult jälitama või jälitamise lõpetab.

(2) Omanikul on õigus jälitada mesilasperet võõral maatükil ning oma mesilaspere võõrast tühjast mesipuust ära võtta, hüvitades seejuures tekitatud kahju. Kui mesilaspere asub võõraste mesipuusse, kus juba on mesilaspere, läheb mesilaspere tasuta mesipuu omaniku omandisse.

(3) Erinevatele omanikele kuuluvatest mesipuudest lahkunud mesilaspered lähevad ühinemisel jälitavate omanike kaasomandisse, milles nende osad määratakse jälitavate mesilasperede arvu järgi.

Selle sätte eeskujuks oli Saksa tsiviilseadustiku vastav formuleering, mis pärines aastast 1900. Kehtetuks tunnistamise põhjuseks 01.07.2003.a. oli Riigikogu hinnangul asjaolu, et nendes arhailistes sätetes sisalduv väga detailne regulatsioon ei oma tänapäeval mitte mingisugust praktilist tähtsust. ***Võib-olla tõesti?***

Taani - Mesinduse seaduse muutmise seadus

MEIE MARGRETHE II Jumala armust Taanima Kuninganna teeme siinkohal teatavaks:

Parlament on vastu võtnud ja Meie oleme Omalt poolt kinnitanud järgmise seaduse:

§1. Mesindusseaduses, vrdl.määrus nr. 803, 30. septembrist 1993.a. tehakse järgmised muudatused:

1. § 2, (1) sõnastatakse järgmiselt:

"Seal, kus silmas pidades seadussätetest kinnipidamist ja selle kinnipidamise kontrollimist, on põllumajandus- ja kalandusministril või isikul, keda minister on selleks volitanud, sellekohase **tõendi esitamisel ilma kohtuotsuseta õigus ligipääsule mesilastarudele**

.....

5. §13 lisatakse lõige3 järgmiselt:

"(3) **Elusate mesilaste jne. sisse-ja väljaveoga** seotud kontrollimise kulud kannab see, kes sisse- või väljavedu teostab, kui põllumajandus- või kalandusministeerium ei ole määranud teisiti. Kulud on seotud pandiõigusega."

§2. Seadus jõustub selle avaldamisega "Teatajas".

Allakirjutatud Christiansborgi Lossis, 29. märtsil 1995.a.

Meie Kuningliku käe ja pitsatiga

MARGRETHE R.

Karksi-Nuia IV Meefestival

Määrus meemesilaste haiguste kohta

Tulenevalt seaduse nr.115, 31. märtsist 1982.a. mesindust §1 lõige 3, §13., lõige 1, nr.1 ja 2 ning § 15, lõige 1 ja 3, määratakse:

§ 1. Selleks, et piirata mesilaste haiguste levikut, ei ole lubatud :

- 1) toita mesilasi väljas,
- 2) hoida mett, kärgi jm. sellist inventari, millest võib levida nakkus, selliselt, et mesilased sellele ligi saaks pääseda,
- 3) lasta seista tarudel surnud peredega või valmishitatud kärgedega selliselt, et mesilased nendele ligi saaks pääseda,
- 4) saata kasutatud kärgi, sulatamata mett, toitu või mett selliselt, et mesilased sellele ligi saaks pääseda,
- 5) kasutada mesilasemade saatmisel toitu, mis sisaldab mett.

§ 3. Mesila, mis paikneb väljaspool omaniku territooriumi, peab olema nähtavalt märgistatud omaniku nime ja aadressiga.

§ 7. Mesinik võib registreeruda Taimekasvatusametis **usaldusmesinikuna** õigusega välja anda tõendeid , mis on nimetatud §2 lõige 1, kui mesinik saab dokumentaalselt tõestada, et:

- 1) ta on pidanud meemesilasi vähemalt 3 aastat,
- 2) ta on võtnud osa Riikliku Taimekasvatuskatselaboratooriumi korraldatud kursusest ja

Eeskiri nr 437, 27.04.2001: Eeskiri mesilaste haiguste vastaste meetmete kohta (NORRA KUNINGRIIK)

Kehtestatud 27. aprillil 2001. aastal Põllumajandusministeeriumi poolt 8. juuni 1962. aasta seaduse nr 4, loomatervishoiuseaduse (koduloomaseaduse), § 3 ja § 8 alusel.

I peatükk. Eesmärk, reguleerimisala ja mõisted

§ 1. *Eesmärk.* Käesoleva eeskirja eesmärgiks on ennetada, piirata ning kõrvaldada mesilastel esinevaid haigusi.

§ 3. *Mõisted*

Mesindustooted: Mesi, õietolm, mesilasvaha, taruvaik ja mesilasema toitepiim.

Mesilased: Meemesilaste (*Apis mellifera*) kõik erinevad arengujärgud alates vaglast kuni imaagoni (k.a).

Mesila: Üks või mitu mesilastaru (mesilasperet), mis paiknevad samas kohas ja kuuluvad ühele mesinikule. Ühel mesinikul võib olla mitu mesilat.

Mesinik: Mesila omanik või isik, kellele kas tasu eest või ilma, on omaniku poolt delegeeritud vastutus mesila eest.

Rändmesila: Mesilastaru(d) (mesilaspered), mis mesiniku poolt on oma statsionaarse(te)st mesila(te)st viidud rändepaika. Ühel mesinikul võib olla üks või mitu rändmesilat.

Eesti seadusandlus ja regulatsioonid

Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise kord¹

Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määrus nr 88

Määrus kehtestatakse «Loomatauditõrje seaduse» § 7 lõike 2 ning Vabariigi Valitsuse **8. mai 2001. a määruse nr 161** «Volituste andmine «Loomatauditõrje seadusest» ja «Loomakaitseseadusest» tulenevate õigusaktide kehtestamiseks» punkti 1 alusel.

1. peatükk

REGISTREERIMISELE JA TUNNUSTAMISELE KUULUVAD LOOMAKASVATUSHOONED JA -RAJATISED NING LOOMADE PIDAMISEKS PIIRITLETUD ALAD

§ 1. Registreerimisele kuuluvate loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu

«Loomatauditõrje seaduse» § 7 lõike 1 alusel kuuluvad põllumajandus-loomade registris registreerimisele loomakasvatushooned ja -rajatised ning loomade pidamiseks piiritletud alad (edaspidi *ehitised*), kus tegeletakse:

7) mesindusega mesilaste ja mesindussaaduste turustamise eesmärgil ...

**Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määruse nr 88
«Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate
loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud
alade loetelu ning nende registreerimise ja tunnustamise kord» muutmise
Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 127**

Määrus kehtestatakse «Loomatauditõrje seaduse» § 7 lõike 2 alusel.

§ 1. Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a **määrust nr 88**
«Registreerimisele ja teatud juhtudel tunnustamisele kuuluvate looma-
kasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud alade loetelu
ning nende registreerimise ja tunnustamise kord» **muudetakse järgmiselt:**

- 1)** paragrahvi 1 punkt 7 sõnastatakse järgmiselt: « 7) **mesindusega**;»;
- 2)** paragrahvi 3 lõike 3 punkti 6 täiendatakse sõnadega «**ja mesinduse puhul mesilasperede arvu**»;
- 3)** paragrahvi 8 täiendatakse lõigetega 1² ja 1³ järgmises sõnastuses:
« (1²) Paragrahvi 1 punkti 7 kohaselt **registreerimisele kuuluv ehitis**, mis ei kuulunud registreerimisele enne 2010. aasta 1. jaanuari, peab olema registreeritud hiljemalt 2010. aasta 1. maiks.
(1³) **Ehitise kohta, kus tegeletakse mesindusega** ja mis on registreeritud enne 2010. aasta 1. jaanuari, esitab loomapidaja volitatud töötajale kirjalikult andmed seal peetavate mesilasperede arvu kohta hiljemalt 2010. aasta 1. maiks.»

Seletuskiri põllumajandusministri määruse “Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määruse nr 88 muutmise eelnõu juurde

Põllumajandusministri määruse nr 88 muutmise eelnõu väljatöötamise tingis ühelt poolt Eesti Mesinike Liidu väljendatud **vajadus täieliku mesilate andmekogu osas kaitsmaks neid taimekaitsevahendite kasutamisest lähtuvate ohtude eest** ning teiselt poolt Veterinaar- ja Toiduameti **vajadus tõhustada järelevalvet mesilaste haiguste ja toodangu osas.**

Eelnõuga laiendatakse määruse § 1 punkti 7 sõnastust selliselt, et **kõik isikud**, kes tegelevad mesindusega, seda nii oma tarbeks kui ka turustamise eesmärgil, peavad oma mesilad (määruse mõistes ehitised) registreerima põllumajandusloomade registris.

Ka väikese arvu peredega mesilate registreerimine on vajalik kahel põhjusel:

- 1) et kaitsta mesinikke taimekaitsevahendite kasutamise perioodil võimalike mesilaste mürgistuste eest,
- 2) mesilastaudide (ameerika haudmemädanik, väike tarumardikas, nosematoos etc) levimise puhul on mesilate asukohainfo vajalik järelevalvetegevuse koordineerimisel.

Mesilate andmete uuendamine on ette nähtud kord aastas 15. maiks 1. mai seisuga.

Seletuskiri jätkub...

Täpne mesila asukoht ning mesiniku õiged sidevahendite andmed registris võimaldavad mesilasperede kaitset taimekaitsevahendite võimalike kahjustuste eest, kuna teavet mesilate asukohast saavad maakondlikud järelevalveametnikud ja volitatud veterinaararstide vahendusel ka põllupidajad, kes tahavad kasutada oma põldudel taimekaitsevahendeid ning kellel on põllumajandusministri 20. aprilli 2006. a määruse nr 50 "Nõuded taimekaitsevahendite kasutamisele" § 5 lõikest 7 tulenev kohustus tööde teostamisest kaks päeva ette hoiatada oma põllust kahe kilomeetri raadiusesse jäävaid mesilaste pidajaid.

Regulaarselt kontrollitakse järelevalveametnike poolt mesindusega turustamise eesmärgil tegutsevaid mesilaid.

Teisi isikuid, kes peavad mesilasperesid oma tarbeks, kontrollitakse, kui on põhjust kahtlustada mesilastaudi levikut vastavas piirkonnas.

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2010. aastal koos Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määruse nr 184 "Põllumajandusloomade registri asutamine" muutmise määrusega, mis esitatakse Vabariigi Valitsuse 17. detsembri 2009. aasta istungile. Selle eelnõu kohaselt kantakse põllumajandusloomade registrisse ka mesilasperede arv.

Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord¹

Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 128

Määrus kehtestatakse "**Loomatauditõrje seaduse**" § 11 lõike 2 alusel.

§ 1. Üldsätted. (1) Põllumajanduslooma identifitseerimiseks ta märgistatakse ning registreeritakse põllumajandusloomade registris (edaspidi *register*).

§ 7. Veise, lamba ja kitse registreerimine ning veisepassi väljastamise kord ja teatise esitamine sigade, mesilaste, lammaste ja kitsede kohta

(1) Veise, lamba ja kitse märgistamise korral esitab loomapidaja Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *töötleja*) looma andmete registreerimiseks taotluse Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määruse nr 184 «Põllumajandusloomade registri asutamine» kohaselt.

Taotluse näidisvorm on avaldatud töötleja veebilehel.

(8) Loomapidaja esitab töötlejale korra aastas teatise tema peetavate sigade ja **mesilaste kohta 1. mai seisuga sama aasta 15. maiks**. Nimetatud teatises märgitakse ehitise registreerimise number ning **mesilaste puhul mesilasperede arv...**

Teatise näidisvormid avalikustatakse töötleja veebilehel.

Määrus nr. 128 jätkub...

§ 11. Põllumajandusloomade registreerimistunnistuse väljastamise kord

(1) Loomapidaja taotlusel väljastatakse talle põllumajanduslooma andmete registrisse kandmise kohta registreerimistunnistus.

(2) Registreerimistunnistusele märgitakse järgmised andmed:

1) loomapidaja nimi, elu- või asukoht ja aadress;

2) loomapidaja isiku- või registrikood;

3) registrisse kantud põllumajandusloomade arv ja nende registrinumbrid ning nende ehitiste registreerimise numbrid, kus loomad asuvad.

(3) Töötaja allkirjastab registreerimistunnistuse ja kinnitab selle pitseriga.

(4) Registreerimistunnistus väljastatakse töötaja asjakohasel dokumendiplangil seitsme päeva jooksul lõikes 1 nimetatud taotluse esitamisest arvates.

§ 12. Põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord

(1) Loomapidaja peab arvestust temale kuuluva või karjas oleva põllumajanduslooma kohta elektrooniliselt või paberkandjal.

Mesilaste tervis, mesilashaiguste alane seadusandlus ja veterinaarkorraldus

Seadusandlus – “Tauditõrjeseadus” ja “Veterinaarkorralduse seadus”

Ametkonnad:

Põllumajandusministeerium, Veterinaar ja –Toiduosakond – **seaduseloome;**

Veterinaar- ja Toiduamet, maakondlikud osakonnad – **kontroll ja järelevalve, seireuuringud;**

Veterinaar- ja Toidulaboratoorium, ka piirkondlikud laborid – **laboratoorsed uuringud;**

Volitatud veterinaararstid (vallas näiteks), dipl. veterinaararstid, eksperdid.

Mesilaste haiguste ravi. Järgi ravieeskirju. Järgi veterinaararsti juhiseid ja teata haiguskahtlusest, mille puhul on teatamine kohustuslik.

Teatamiskohustuslikud mesilashaigused on ameerika haudmemädanik, väike tarumardikas, lest liigist *Tropilaelaps*.

Registreerimiskohustuslikud mesilaste haigused on euroopa haudmemädanik, mesilaste akarapidoos, varroatoos ja noseematoos.

Ravimite kasutamisel järgitakse veterinaararsti juhiseid. Kui kasutatakse **retseptiravimeid**, siis tuleb **retsepti koopiat ja juhised säilitada 3 aastat.**

Mesinik ja taimekaitsetööde ohud

Nõuded taimekaitsevahendite kasutamisele Vastu võetud põllumajandusministri 20. aprilli 2006. a määrusega nr 50, jõustunud 15.05.2006

Määrus kehtestatakse "Taimekaitseseaduse" § 78 lõike 5 alusel.

§ 5. Taimekaitsevahendiga pritsimise ohutusnõuded

(5) Taimekaitsevahendiga on keelatud pritsida, kui **tuule kiirus on üle 4 m/s** ... Pritsimisel peab arvestama tuule suunda lähedal asuvate ehitiste ja aia-, põllu- või metsakultuuride suhtes, et hoida ära võimalik mittetöödeldava ala saastamine taimekaitsevahendiga.

(6) Töölahuse tugeva õhku hajumise vältimiseks **on keelatud pritsida**, kui **õhutemperatuur on üle 25 °C**. Samuti on keelatud pritsida **kasteniiskeid taimi**, vahetult enne vihma, vihma ajal ja vahetult pärast vihma.

(7) **Kui** isik on teavitanud taimekaitsevahendi kasutajat oma mesila olemasolust, **teavitab taimekaitsevahendi kasutaja** taimekaitsetööst vähemalt 48 tundi enne taimekaitsevahendiga pritsimise alustamist seda isikut, kelle mesipuud asuvad kuni kahe kilomeetri kaugusel põllust, kus taimekaitsevahendit kavatsetakse kasutada.

(8) Taimekaitsevahendiga **on keelatud pritsida ala, millel on õitsvaid taimi**, välja arvatud juhul kui taimekaitsevahendi pakendi märgistusel on märges, et taimekaitsevahendit võib kasutada taimede õitsemise ja mesilaste lendluse ajal.

Taimekaitsevahendi kasutaja ja mesinike vahelise vastastikuse teavitamise hea tava ehk 10 käsku mõlemale osapoolle

Ela ise ja lase teistel elada. Ära pritsi õitsvaid taimi mesilastele ohtliku taimekaitsevahendiga. Probleemide vältimine algab põllumajandustootja ja mesiniku vahelisest heast läbisaamisest.

10 käsku taimekaitsevahendi kasutajale

1. Tutvu mesilate registriga ja tee kindlaks, millised mesilad jäävad Sinu põldudest, mida sa plaanid taimekaitsevahendiga töödelda, 2 km raadiusesse.
2. Otsi kontakti mesila omanikuga ja lepi temaga kokku taimekaitsevahendi kasutamisest teavitamise viis kas telefoni teel, suuliselt või muul viisil.
3. Võta varuteavitamise kontaktandmed juhuks, kui kokkulepitud andmete alusel teavitamine mingil põhjusel ei toimi.
4. Teavita mesinikku mesilastele atraktiivsemate põllukultuuride (raps jm) põldude kavandatud asukohtadest ja neil kasutatavast taimekaitsevahendist (eriti insektiitsiidist).
5. Lepi kokku käitumine juhuks, kui kokkulepitud ajal ei ole kas vihma tõttu või muul põhjusel võimalik töid teha ja need nihkuvad edasi.
6. Püüa kavandada oma tööd taimekaitsevahendiga õhtusele või varahommikusele ajale enne või pärast mesilaste aktiivset lendlust.
7. Teavita oma taimekaitsetöö tegijat (traktoristi või teenuse osutajat) teadaolevatest mesilasperede asukohtadest ja selgita talle võimalikke tagajärgi vale käitumise korral.
8. Teavita mesinikku võimalikult täpselt oma kavandatava taimekaitsetöö tegemise ajast.
9. Kontrolli, kas sinu taimekaitseinspektori, kelle haldusalas sinu põllud asuvad, telefoni number ühtib mesinikule teadaoleva taimekaitseinspektori telefoninumbriga.
10. Alusta õhtul pritsimist mesilast kaugemast küljest ja hommikul mesilapoolsest küljest. Küsimuste korral pöördu ...

Taimekaitsetööd ja mesindus - 10 käsku mesinikule

1. Püüa saada teada nende põldude valdajad, kelle põllud jäävad Sinu mesilaste korjealasse, ning otsi põldude valdajatega kontakti ja lepi nendega kokku taimekaitsetöödest teavitamise viis.
2. Võta kindlasti ka andmed põldude valdajaga kiire kontakti saamiseks.
3. Teavita põldude valdajat oma mesilasperede võimalikest asukohtadest taimekaitsevahendi tõenäolise kasutamise ajal.
4. Anna varukontaktandmed juhuks, kui tavaline teavitamine mingil põhjusel ei toimi.
5. Täpsusta selle taimekaitseinspektori telefoni number, kelle haldusalas sa asud.
6. Püüa olla kohal, kui toimuvad taimekaitsetööd atraktiivsetel põllukultuuridel mesilastele ohtliku taimekaitsevahendiga sinu mesilaste korjealal.
7. Võimaluse ja vajaduse korral keera lamavtaru taimekaitsetööde ajaks 180 kraadi mitte kauemaks kui üheks ööpäevaks.
8. Taimekaitsevahendi kasutamise nõuete rikkumise kahtluse korral püüa saada kontakti tööde tegijaga ja ürita välja selgitada tööde ohtlikkus, vajaduse korral teavita sellest põldude valdajat ja saavuta kokkulepe tööde peatamiseks.
9. Kui kokkulepet ei saavutata, teata Põllumajandusameti maakonna taimekaitseinspektorile arvatavast taimekaitsevahendi kasutamise nõuete rikkumisest.
10. Ladusa koostöö korral premeeri põllumajandustootjat purgi meega.

Küsimuste korral pöördu

Põllumajandusameti taimekaitse osakonna ja maakondades taimekaitsega tegelevate inspektorite kontaktandmed

Põllumajandusamet

Teaduse 2, Saku 75501, Harjumaa; Telefon: 671 2602; Faks: 671 2604
e-post: pma@pma.agri.ee; kodulehekülg: www.pma.agri.ee

Vastuvõtuajad:

esmaspäevast – neljapäevani 9.00 – 16.30; reedel 9.00 – 15.15; vaheaeg 12.00 – 13.00

Taimekaitse osakond

Teaduse 2, 75501 Saku, Harjumaa

Aleksei Barulin, osakonnajuhataja kt tel 671 2612

Katrin Karelsohn, osakonnajuhataja asetäitja tel 671 2619

Kontaktandmed maakondades:

Tallinn ja Harjumaa

Teaduse 2, 75501 Saku; Ants Rookäär, tel 671 2655, mob 517 4227;

Viljandimaa

Vabaduse plats 4-207, 71020 Viljandi; Ene Salusaar, tel 435 1242, mob 525 2296;

Järvamaa

Prääma, 72763 Järvamaa; Harri Ellermaa, tel 385 2773, mob 510 0240;

Jne. kõigi maakondade kohta... Vaata PMA koduleheküljelt kontaktandmeid.

Taimekaitseseaduse muudatuste arutelu,

20. oktoobril 2010.a. Jõgeval

Osavõtjad: PõM, EPKK, Jõgeva SAI, Seemneliidu, põllumajandusettevõtete ja mesinike organisatsioonide esindajad

Arutati: Taimekaitseseaduse uue redaktsiooni põhimõtteid EL määruse 1107/2009 ja kehtestatud EL direktiivide alusel, selle põhjal vajalikud muudatused PõM 20.04.2006 määrusesse nr. 50

- Arutelu käigus sai esile toodud mitmed vajalikud muudatused seadusandluses;
- Edaspidi tuleks rakendada Head Taimekaitsetava ja Integreeritud Taimekaitse (ITK) põhimõtteid;
- Ettepanek – PõM määruses “Nõudede taimekaitsevahendite kasutamisele” tühistada senine kastemärgade taimede pritsimise keeld;
- **Õitsvate taimede** pritsimise keeld võiks kehtida **ainult mesilaste lennuajal**, seega oleks lubatud pritsida vara hommikul ja hilja õhtul, kui mesilased ei lenda.
- Taimekaitsetööstest naabruses **üldise teavitamise kohustus – kas tuleb???**

Mee esmatootmine ja käitlemine, toiduohutuse ja üldhügieeni nõuded (kui mett toodetakse müügi eesmärgil).

Kasutatavad mõisted ja terminid:

- **Mesinik-** mesila omanik või ka mesilastepidaja, kellele kas tasu eest või ilma on mesila omaniku poolt delegeeritud vastutus mesila eest.
- **Mesila-** üks või mitu mesilastaru (mesilasperet), mis paiknevad samas kohas ja kuuluvad ühele mesinikule. Ühel mesinikul võib olla mitu mesilat.
- **Mee esmatootmine-** mesindusega ja mee tootmisega seotud toimingud, sealhulgas mee tootmisega seotud toimingud mesilastarudes, meekärgede kogumine ja transport (ka väljaspool mesiniku valdusi), mee vurritamine või pressimine, filtreerimine, selitamine ning pakendamine tootja juures
- **Toidu (mee) käitleja** - füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb toidu käitlemisega.
- **Toidukäitlemisettevõtja** — avalik või eraõiguslik kasumit taotlev või kasumitaotluseta juriidiline isik, kes on seotud toidu ükskõik millisel tootmis-, töötlemis- või turustusetapil toimuva mis tahes tegevusega.
- **Turuleviimine** - toidu müügiks pakkumine ja mis tahes muul viisil tasu eest või tasuta üleandmine.
- **Jälgitavus** – ettevõtjad (näiteks mee pakendajad) suudavad kiiresti identifitseerida iga tarnija ja kaubasaaja.
- **Enesekontroll** – käitlejapoolne toidu ja selle käitlemise nõuetekohasuse kontroll.

Mee käitlejale esitatavad nõuded ja kohustused.

Väikeses koguses esmatoodete turustamise hügieeninõuded

- Väikeses koguses mee esmatootmisel saadud mesi pärineb kuni 15 mesilasperega majapidamisest või ettevõttest. Sellisest tegevusest **ei ole meetootjal kohustust järelevalveasutust teavitada.**
- Väikeses koguses toodetud mett võib turustada **tootjalt otse tarbijale** või **jaekaubandusettevõtjale, sh. toidlustusettevõtjale**, kes oma Eestis asuvast jaekaubandusettevõttest, sh. toidlustusettevõttest, turustab need tooted otse tarbijale.
- NB! Väikeses koguses toodetud mett **ei või müüa** tunnustatud toidukäitlemisettevõttele.
- Turustada võib väikeses koguses esmatoodetud mett, mis **on toidukõlbulik** ega põhjusta toidu saastumist käitlemise järgmistes etappides ning mis on säilitamisel ja turustamisel kaitstud saastumise eest.
- Turustada võib väikeses koguses **esmatoodetud mett, mis on pärit tervetelt, ilma väliste haigustunnusteta mesilasperedelt.**
- **NB!** Kui väikeses koguses toodetud meele on midagi juurde lisatud, siis ei ole enam tegemist esmatootmisega ning **selline tegevus kuulub tunnustamisele!**

Mee esmatootmisest ja käitlemisest teavitamine

- Toiduseadusest tulenevalt peab käitleja teavitama järelevalveasutust enne toidu käitlemise alustamist ettevõttes. Kui mesinikul on rohkem kui 15 mesilasperet ja ta tegeleb mee esmatootmisega, siis selline tegevus **kuulub teavitamisele**.
- Põllumajandusloomade registris **PRIA-s registreeritud mesilatest** Veterinaar- ja Toiduametit täiendavalt teavitama ei pea.
- Mee käitlejal kui ettevõtjal (FIE) on kohustus oma tegevus Kaubandustegevuse seadusest tulenevalt **registreerida majandustegevuse registris (MTR)**. Sellisel korral ei pea mee käitleja endast täiendavalt teavitama Veterinaar- ja Toiduametit (VTA).
- **Erandiks on kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud müügiloa alusel, tänava- või turukaubanduse korras müüdud mee juhud**, kus ei kohaldu kauplejale MTR kandmise kohustust. Sellisel juhul peab teavitamisele kuuluv mee käitleja teavitama oma tegevusest Veterinaar- ja Toiduametit. **Teavitamise avaldus** esitatakse tegevuskoha järgsele maakonna veterinaarakeskusele.
- Avalduse registreerimisel veterinaarakeskuses loetakse mee käitleja koheselt teavitatuks ja eraldi numbrit, nagu ettevõtte tunnustamise puhul, käitlejale ei eraldata.
- VTA koondab **teavitatud mee käitlejate nimekirja** oma kodulehele www.vet.agri.ee , mis on kõigile avalikult kättesaadav.

Registreerimise kord majandustegevuse registris (taotluse vormid - <http://mtr.mkm.ee/>):

- Selleks tuleb esitada registreerimistaotlus tegevuskoha järgsele valla- või linnavalitsusele.
- Registreerimistaotluses märgitakse andmed, mis on kirjas Kaubandustegevuse seaduses §13-s.

Teavitamisele kuuluvale mee käitlejale esitatavad nõuded

- - **peab tagama mee ja mesindussaaduste kaitse saastumise eest**
- - peab kasutusele võtma meetmed õhust, pinnasest, veest, söödast, väetistest, veterinaarravimitest, taimekaitsevahenditest ja biotsiididest ning jäätmete säilitamisest, käsitsemisest ja kõrvaldamisest tuleneva saastumise ohjamiseks
- - loomade tervishoiu ja heaolu ning taimetervisega seotud inimese tervist mõjutavad meetmed, sealhulgas zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite jälgimise ja ohje programmid
- - mee esmatootmisega seotud toimingutel peab olema tagatud vastavate käitlemisruumide puhtus (ruumide puhastamine ja pesemine, vajadusel desinfitseerimine)
- - **mee esmatootmisel ja käitlemisel kasutatava sisseseade** (seadmed, mahutid jms.) hoidmine puhtana ning vajadusel nende desinfitseerimine
- - **joogivee või puhta vee** kasutamine, kui see on vajalik saastumise vältimiseks (**vee analüüs**)
- - **töötajate hea tervislik seisund** ning nende terviseriskide alane väljaõpe, tööohutus
- - loomade ja kahjurite poolt põhjustatava saastumise vältimine suurimas võimalikus ulatuses
- - jäätmete ja ohtlike ainete hoidmine ja käsitlemine mee saastumist vältivate meetoditega
- - vajalike proovide võtmine
- - veterinaarravimite õige kasutamine
- - **dokumenteeritud andmete ja aruannete koostamine ja säilitamine (mee võtmine, pakendamine, säilitamine, müük, mesilashaiguste ravi, kahjuritõrje jms. – arvestus vajalik)**

Teavitamisele kuuluvale mee käitlejale esitatavad nõuded - 2

- **Esmatootjal ja mee käitlejal-mesinikul tuleb korraldada arvestuse pidamine, erinevate riskide ohjamisega seotud andmed:**
- mesilastele söödetud sööda liigi ja päritolu kohta;
- mesilaste ravimiseks kasutatud **veterinaarravimite** või muude menetluste, nende kasutamise ja keeluaegade kuupäevade kohta;
- mesilaste haiguste esinemise kohta, mis võivad vähendada mesindussaaduste ohutust;
- mesilast võetud proove või muudel diagnostilistel eesmärkidel võetud proove kasutades tehtud asjakohaste analüüside inimese tervise seisukohalt tähtsate tulemuste kohta
- mesindustoodete kontrollimise asjakohaste aruannete kohta.
- isiklik hügieen ja tervislik seisund, arstlik kontroll ja **tervisetõend**.
- meekäitlejad peavad tegema asjaomase info järelevalveasutustele kättesaadavaks.
- Kui meekäitleja hakkab pakendama ka **mõne teise mesiniku poolt toodetud mett** või kui **mee sisse hakatakse midagi lisama** (nt. rosinaid, mandleid, õietolmu vms.), siis selline tegevus väljub automaatselt esmatootmise mõiste alt ning sellisel juhul kuulub selline meekäitlemise tegevus ja vastavad **meekäitlemisruumid tunnustamisele**.
- **Vajalikud paberid:** tervisetõend; mee kvaliteeditõend; kasutatava vee analüüsitõend; pakendimaterjali vastavusdeklaratsioon; mesilasperede arvestus ja tarude märgistamine, ravimiarvestus; mee liikumise arvestus – vurritamisel ja müümisel;

Mesi ja teised mesindussaadused – kvaliteedinõuded, pakendamine, märgistamine, turustamine

Mee koostis- ja kvaliteedinõuded ning märgistamise erinõuded ¹

Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2004. a määrus nr 41

Määrus kehtestatakse «Toiduseaduse» § 12 lõike 4 ja § 38 lõike 5 alusel.

Muudetud järgmise määrusega: 14.05.2009 nr 78 1.07.2009.

§ 2. Mee koostis- ja kvaliteedinõuded

- (1) **Botaanilise päritolu järgi** liigitatakse mett järgmiselt: õiemesi ja lehemesi
- (2) **Töötlemis- ja müügiks pakkumise viisi järgi** liigitatakse mett järgmiselt:
kärjemesi – mesi, mille mesilased on paigutanud haudmeta kärjekannudesse või mesilasvahast valmistatud õhukesele kärjepõhjale ehitatud kärjekannu-desse ja mida müüakse kaanetatud tervete meekärgede või nende osadena;
- 2) kärjetüki või kärjetükkidega mesi** – üht (mitu) meekärjetükki sisaldav mesi;
- 3) nõrutatud mesi** – lahtikaanetatud haudmeta meekärgede nõrutamise abil saadud mesi;
- 4) vurrimesi** – lahtikaanetatud haudmeta meekärgedest tsentrifugaaljõu abil eraldatud mesi;
- 5) pressitud mesi** – haudmeta meekärgede pressimisel kuumutamata või mõõdukat, temperatuurini kuni 45 °C, kuumutamist kasutades saadud mesi;
- 6) filtreeritud mesi** – mesi, millest on eraldatud mee koostisele võõrad orgaanilised või anorgaanilised ained sellisel viisil, mille tulemusena on eemaldatud märkimisväärne kogus õietolmu.

Mee füüsikalis-keemilised kvaliteedinormid

- **Mesi**, mida turustatakse mee nimetuse all või kasutatakse toidu koostises, peab vastama järgmistele **füüsikalis-keemilistele näitajatele**:
 - 1) **fruktoosi- ja glükoosisisaldus** õiemees vähemalt 60 grammi 100 grammi kohta; lehemees ja lehemees ning õiemee segus vähemalt 45 grammi 100 grammi kohta;
 - 2) **sahharoosisisaldus** kuni 5 grammi 100 grammi kohta;
 - 3) **niiskusesisaldus** kuni 20 protsenti; kanarbiku- (*Calluna*) ja **pagarimees** kuni 23 protsenti; kanarbikust saadud **pagarimees** kuni 25 protsenti;
 - 4) **vees lahustumatute ainete sisaldus** kuni 0,1 grammi 100 grammi kohta; pressitud mees kuni 0,5 grammi 100 grammi kohta;
 - 5) **elektrijuhtivus** kuni 0,8 millisiimensit sentimeetri kohta (mS/cm); lehemees ja kastanimees ning nende segus vähemalt 0,8 millisiimensit sentimeetri kohta;
 - 6) **vabade hapete sisaldus** kuni 50 milliekvivalenti 1000 grammi kohta; pagarimees kuni 80 milliekvivalenti 1000 grammi kohta;
 - 7) **diastaasarv** pärast töötlemist ja segamist (Schade'i skaala järgi) vähemalt 8, välja arvatud pagarimees; diastaasarv looduslikult vähese ensüümisisaldusega mees, nagu tsitrusemees, mille hüdroksümetüülfurfuraali (HMF) sisaldus on kuni 15 milligrammi kilogrammi kohta, vähemalt 3;
 - 8) **hüdroksümetüülfurfuraali HMF** sisaldus pärast töötlemist ja segamist kuni 40 milligrammi kilogrammi kohta, välja arvatud **pagarimees**, ning arvestades punktis 7 toodud HMF sisaldust; **troopilise kliimaga piirkondadest pärit mees** ja selle segudes kuni 80 milligrammi kilogrammi kohta

Mee märgistamise erinõuded

(1) Mee märgistamisel järgitakse «Toiduseaduse» § 38 lõike 5 alusel kehtestatud toidu märgistusele esitatavaid nõudeid, märgistamise ja muul viisil teabe edastamise korda ning käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.

(2) Nimetust «**mesi**» kasutatakse üksnes §-s 1 toodud määratluse kohase toote puhul.

(3) Paragrahvi 2 lõigetes 1, 2 ja 5 esitatud nimetusi kasutatakse üksnes nendes sätetes toodud koostis- ja kvaliteedinõuete kohaste toodete puhul. Nimetused **võib asendada nimetusega «mesi», välja arvatud filtreeritud mee, kärjemee, pagarimee ning kärjetüki ja kärjetükkidega mee puhul.**

(4) **Pagarimee** puhul esitatakse toote nimetuse vahetus läheduses sõnad «üksnes kuumtöötlemiseks».

(5) **Mee nimetusele, välja arvatud pagarimesi ja filtreeritud mesi, võib lisada teavet, mis viitab:**

1) **õitele või taimedele**, millelt mesi on saadud, kui see pärineb täielikult või peamiselt esitatud õitelt või taimedelt

2) **piirkondlikule, territoriaalsele või topograafilisele päritolule** juhul, kui toode pärineb üksnes märgitud kohast;

3) **eriomastele kvaliteediomadustele.**

Mee märgistamise erinõuded - järgneb

6) Pagarimee toidu koostises kasutamise korral võib toidu nimetuses nimetuse «pagarimesi» asemel kasutada nimetust «mesi», kasutades koostisosade loetelus nimetust «pagarimesi».

(7) Märgistusel esitatakse päritolumaa, kus mesi on korjatud. Kui mesi pärineb mitmest Euroopa Liidu liikmesriigist või Euroopa Liitu mittekuuluvast riigist, võib päritolumaa nime asendada ühega järgmistest märgetest:

- 1) «Euroopa Ühendusest pärit mee segu»;
- 2) «väljastpoolt Euroopa Ühendust pärit mee segu»;
- 3) «Euroopa Ühendusest ja väljastpoolt Euroopa Ühendust pärit mee segu».

(8) Filtreeritud mee ja pagarimee puhul märgitakse konteinerile, pakendile ja kaubaga kaasas olevatele dokumentidele § 2 lõike 2 punktis 6 ja lõikes 5 sätestatud nimetus.

Codex Alimentarius. Codex Standard for Honey (Codex Stan 12-1981, 1987 and 2001).

Vaha, õietolm ja taruvaik (propolis)

nende kvaliteedi kohta on Eestis toimimas vastavad **tehnospetsifikaadid**.

Mesilasema toitepiim – COPA/COGECA meekomisjonis on arutlusel Hiina ettepanek vastava rahvusvahelise standardi kehtestamiseks.

Võimalikud toetused

Noore taluniku toetus - vt. PõM määrust - mai 2010.a.

- **Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord (MAK meede 1.2)**
- **§ 1. Määruse reguleerimisala**
- Määrusega kehtestatakse põllumajandusliku tegevusega alustava **noore ettevõtja toetuse** (edaspidi *toetus*) saamise täpsemad nõuded taotleja, kavandatava tegevuse ja taotluse kohta, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse vorm, toetuse suurus, nõuded toetuse saajale, taotluse hindamise kriteeriumid ja hindamise kord, sealhulgas taotluse eelistamise võimalused, taotluse rahuldamise otsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise kord ning toetuse väljamaksmise kord
- **PRIA veebilehelt** - Taotlusi võetakse vastu PRIA maakondlikes teenindusbüroodes.

Mikropõllumajandusettevõtte arendamise investeringutoetus (meede 1.4.1) VIIES TAOTLUSVOOR 2011

Toetust võib taotleda põllumajandussaaduste tootmiseks või omatoodetud põllumajandussaaduste töötlemiseks järgmistele tegevustele:

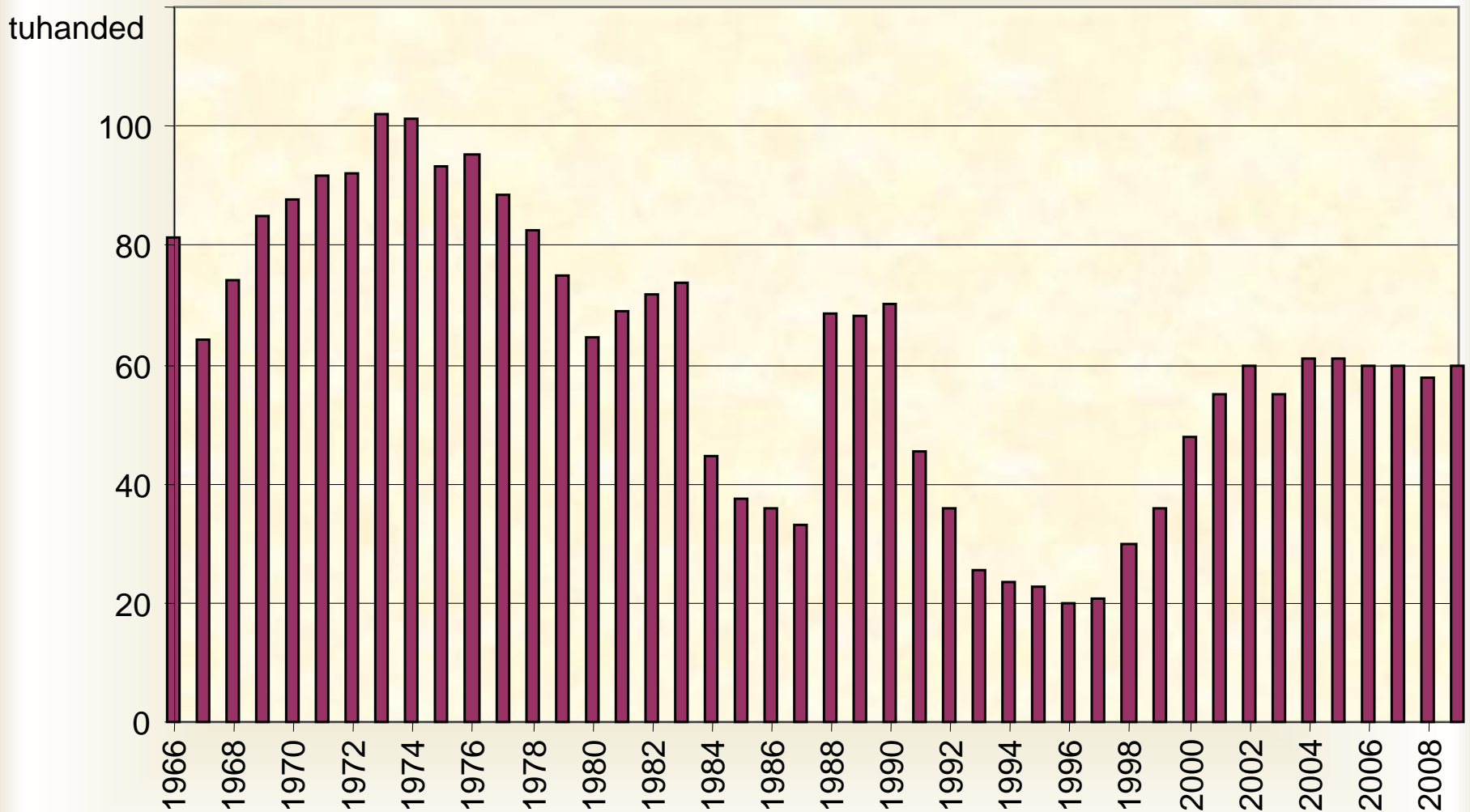
- Hoonete või rajatiste ehitamine;
- Põllumajandusliku tootmishoone juurde kuuluva juurdepääsutee ehitamine;
- Looma pidamiseks puuri ostmine ja paigaldamine;
- Masina või seadme ostmine ja paigaldamine;
- Istandiku rajamise korral määruse lisas 1 toodud sertifitseeritud või kontrollitud istikute ostmine ning istandiku piirdeaia ja konstruktsiooni ostmine ja paigaldamine;
- **Mesilastaru ja mesindusinventari ostmine ja paigaldamine;**
- Seenekasvatuse seadme ostmine ja paigaldamine;
- Veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi ehitamine ja sinna juurde kuuluvate seadmete ostmine ja paigaldamine, k.a veevarustus- ja kanalisatsioonivõrguga liitumine, kui see on ehitusprojektis ette nähtud;
- Elektrisüsteemide ning sinna juurde kuuluvate seadmete ostmine, paigaldamine ning ehitamine, k.a elektrivõrguga liitumine;
- Investeringuobjekti juurde kuuluv automaatika- või infotehnoloogia seade.

C.R.Jakobson poolteist sajandit tagasi: “Mesilaste aid on talumehe lustituba ja kõrvalise kasu saamise koht”

Ajaloost:

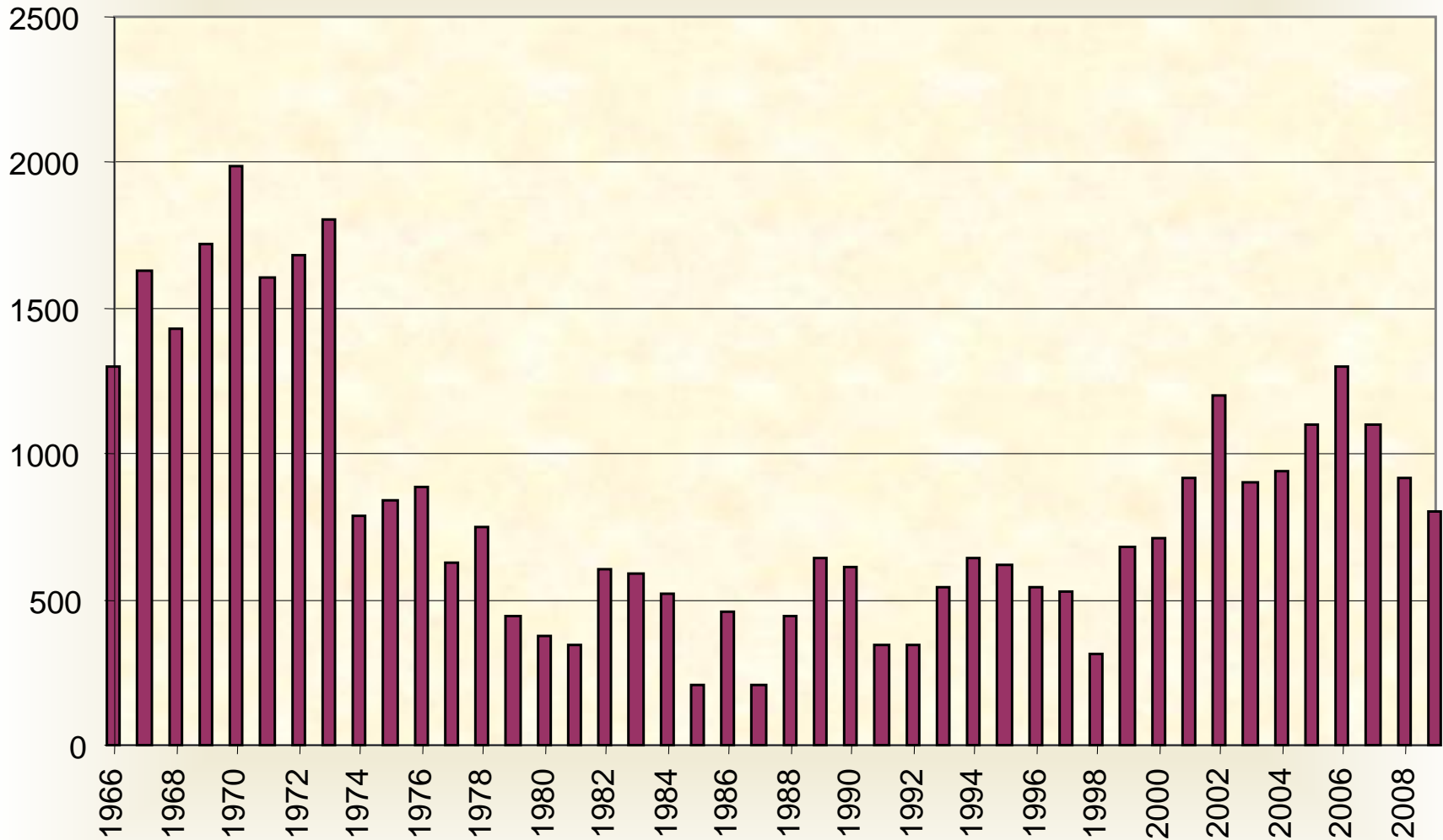
- Pakktarude asemele tulid kärjeraamidega tarud – kergem mesindada ja tulu suurem
- Mett saab süüa ja ka müüa – siit võib mesilaste pidamisest otsene kasu sündida
- Õunapuuaiast saab suuremat õunasaaki, kui mesilased tolmeldamistöoga abiks hakkavad – kaudne kasu kõigile
- Mesi on väga tervislik ja tervistav toit – meile kõigile

Mesilasperede arvu dünaamika Eestis

Meetoodang Eestis, tonni

Eesti mesinduse struktuur, sügis 2010

Mesinikud	Mesinike arv	Mesilasperede arv mesilas	Mesilasperede koguarv
Profid	30	150 – 400	7000
Pool-profid	50	70 – 149	5000
	200	30 – 69	10000
Harrastajad	800	10 – 29	12000
	~ 6000	1 – 9	26000
Kokku	~ 7000	Keskmiselt 8.6	60000

Mee keskmine turuhind Eestis

Mee keskmine turuhind, EUR/kg

Keskmine mee hind Eestis, EEK/kg

1.	Otsemüük tarbijatele (sh. turg)	80...110
2.	Hulgimüük pakendajatele	45...55
3.	Mee hind kauplustes	(80) 100...160

Mesinike meemüügi strateegia keskmiselt, %

1.	Otsemüük tarbijatele	70 %
2.	Pakendatud mesi kauplustesse	20 %
3.	Hulgimüük pakendajatele	10 %

Tarbijate küsitlus – mee ostuallikad (%)

Aasta/allikas	Kauplus	Turg	Mesinik	Oma või sõbra mesila	Keskmine hind, EEK/kg
2001	11	21	60	8	72
2002	11	17	62	10	69
2003	13	17	62	8	74
2004	19	16	55	10	76
2005	13	16	62	9	81
2006	14	14	62	10	75
2007	17	15	60	8	78
2008	19	22	56	3	89

Kuidas on – kas tasub olla mesinik või hakata mesinikuks?

Küllap tasub, kel looduslähedane mõnus tegevus kas magusa harrastusena või ametina meele järgi on!

Kui mesindusele põhjalikumalt pühenduda, siis tasub loota, et mesilased annavad leiva lauale, aitavad lapsed koolitada ja annavad elule värvi!

Lisainfot ja nõuannet mesinduse teemadel:
Eesti Mesinike Liit, J.Vilmsi 53 G,
10147 Tallinn, tel. 63 764 93

**EML liikmetele Mesinik-leht ja teabematerjalid
postiga koju kätte!**

www.mesindus.ee

www.mesinikeliit.ee

Täna tähelepanu eest!